

Røðan hjá Suna Merkistein fyri Simma Arge Jacobsen, sum fekk heiðursgávu landsins 2019

Omanvið hjá okkum rann Rættará. Stundum møk og tutlandi, stundum brúsandi og fossandi. Afturvið hennara skiftandi musikki legði tú teg hvørt kvøld at sova, og morgunin eftir vakti hon teg við sínum lívsjáltandi vekingarljómi. Hinumegin ána stóðu tvey hús. Onnur vóru reyð, teimum búði Eiden Múller við familju í. Hini vóru hvít í trimum hæddum. Har búði Simme við húski. Eitt skifti vóru trý ættarlið undir somu lon; Ninn-omman, Simme og Conny og børnini.

Tú sást hann dagliga til gongu til og frá húsum. Hann sneiddi um húsahornið hjá okkum áráka Restorfs Bryggjarí antin oman eftir Landavegnum til arbeiðis ella á veg til hús yvirum brúnna, sum heyk tvørturum Rættará. Maðurin var spakførur og fáorðaður, men okkurt milt og friðsælt var í hansara yvirbrái. Okkurt innankæti, sum eyðkennir tey lítlætnu fólkin, sum eru í góðum samljóði við seg sjálvan. Hendingaferð kom pápi í prát við hann í túninum. Báðir spældu harmoniku, musikkurin hevur tí mestur verið á lofti. Conny var meira prátingarsom, hittust hon og mamma húsanna millum, góvu tær sær altíð stundir til eitt prát. Hetta vóru fittir og dámligir grannar.

Og so dugdu tey at syngja og spæla sum fáur annar. Vit hoyrdu tey í útvarpinum. Pláturnar áttu vit eisini. Nógvir av sangunum vórðu tiknir upp heima við hús hjá teimum á Landavegnum. Í tí hvíta húsinum hinumegin Rættará. Í onkrum kamari, inni í køkinum ella uttari í gongini. Somu sangir, sum vit hoyrdu hvønn sunnudag í Kvøðuljómunum. "Á bátadekki" var ein, "Sóljugentan" ein annar, og "Minnist tú enn", ein triði. Tað var ikki frítt, at tú var eitt sindur errin um okkara næstu grannar. Komu skyldfólk til okkara av bygd, so peikaði eg viðhvørt á grannahúsini og segði, at har búðu Simme og Conny - tí øll vistu, hvørji tey vóru.

Og flest øll vita framvegis, hvør Simme er. Hann er vorðin ein býarmynd. Er ein góðveðurdagur á sumri, so finnur tú hann og Conny á beinkinum undir Bryggjubakka saman við øðrum havnarfólki. Simme sigur ikki altíð so nógv. Ella rættari: hann gevur sær góðar stundir, tá ið hann skal siga frá onkrum. Ert tú ov bráður og tekur orðið, tá ið hann fær sær útivið hálvan minutt hugsunarsteðg millum setningarnar, tá fært tú ikki alla søguna við. Simme er talandi dømi um, at tað eru ikki altíð tey mælsku og veipandi, sum fáa mest av skafti. Simme er ikki ungur longur, men hann broytist ikki stórvegis í útsjónd. Hann tykist onkursvegna tíðarleysur - bæði so og so.

Simme skuldi eita Sigmundur, eins og abbin, men har vóru so nógvir Sigmundar í familjuni, at hann var í staðin doyptur Bjarni, men kom at vera kallaður Simme. Simme vaks upp í Havn og fekk stóra ávirkan á tónleikalívið í býnum - og um alt landið við. Fyrsta hann minnst til tónleik var sálmasangurin í Havnar Kirkju, hagar mamman plagdi at hava hann við sær sunnudagar.

Hann fór at ganga til klaverspæl hjá Miu Waagstein longu undir krígnum, men sættaðist ikki við nótasæl. Hann lærði seg tí sjálvan. Tað var, sum vildi hann okkurt sjálvur. Einki ljóðføri fekk frið fyri honum. Tá ið hann hevði lært seg at spæla klaver, fór hann í holt við munnhørpuna, síðani gittaran, seinni trompetina, trummurnar smæðist hann heldur ikki, hann fekk snøgt sagt alt at láta.

Hann kendi tónleikin sum sítt kall í eini tíð, tá rúm ikki var fyri alternativum lívsgerningum. - Eg tímdi ikki at vera skómakari ella okkurt annað. Eg vildi vera tónleikari, hefur hann sjálvur greitt frá. Ungdómsárin reikaði hann hann eitt sindur millum Føroyar og Keypmannahavn. Har rann saman millum hann og trímenningin Brand Øssursson, sum leiddi hann út í livandi tónleikalívið í danska høvuðsstaðnum. Nógv var spælt, og tað er einki dulsmál, at boð vóru eftir Simma í Keypmannahavn.

Men Simme vildi heim aftur. Hann var ein av hesum, sum vildi gera mun. Simme var ikki bara tónleikari. Hann var eisini tað, sum nú á døgum verður rópt ígongdsetari. Hann stovnar í 1953 egið húsaorkestur í Tórshøll í Niels Finsensgøtu, sum tá var væl umtókt dansistað, og í 1955 letur hann upp dansiklubban Blue Star Club í Dr. Jakobsensgøtu.

Men lívið sum yrkistónleikari í útlandum lokkaði eisini. Simme og Brandur Øssursson vóru miðskeiðis í fimmtíárunum í Íslandi, Danmark og Finnlandi, teir spældu á matstovum og varitéum og aðrastaðni við, men smátt var. Her kundi søgan kanska endað, men so var tað Conny. Tað mundi vera ikki minst henni fyri at takka, at vit fingur Simma heim aftur. Og tað var gott. Nú kemur verulig gongd á. Útvarpið verður stovnað í 1957, og verður ein sjálvsagdur pallur hjá Simma og Teimum. Hann stovnar í 1958 saman við øðrum Tónleikafelagið, sum verður rættur klekingardepil hjá ungum tónleikarum í Havn. Og árið eftir letur hann upp egnan handil, Simme Musikkhús.

Tveir brøður í Havn fingur stóran týdning fyri Simma - og øvugt. Teir vóru Axel og Hanseman Tórgarð. Annar var útvarpsstjóri og hin plátusølumaður. Axel fekk Simma oman á Bryggjubakka, og Hansemani var greitt, at skuldi hugsingur vera um at fara undir at taka upp og geva út fyrstu pláturarnar við tí nýggja rútmiska tónleikinum í Føroyum, sum hann setti sær fyri, mátti hann fáa Simme við sær. Væl var valt, tí Hanseman fekk neyvan betur skikkaðan mann enn Simma at laða grundina til eina nýggja fólksliga tónleikamentan í Føroyum.

Simme hevði førleikarnar og tónlistarluga spennid. Umframt norðurlendsku slagartradisjónina og amerikanskan country var hann eisini kunnugur við jazz og swing og nýggjar calypsorútmur. Simme var rætti maðurin á røttum staði til rætta tíð. Plátuídnaðurin var nýggjur, útvarpsmiðilin var nýggjur, her var ein kærkomin pallur í eini spennandi remlingartíð.

Simme gav okkum ein nýggjan sangskatt. Saman við svágrinum Birna Dam skrivaði hann sangir, sum føroyingar alt fyri eitt fingur tokka til. "Sunnukvøld í plantasjuni", "Rasmus", "Hvønn ein mánadag", "Á bátadekki", "Nú í kvøld", "Minnist tú enn" o.s.fr. Hesin nýsprótni kvistur vaks brátt útum landoddarnar. Sangurin "Rasmus" gjørdist sonn landaplága í Íslandi, og í Danmark, Norra og Svøríki gjørdur tey eisini sínar egnu sangir um Rasmus við lagnum, sum Birni og Simme smíðaðu umborð á Tjaldrinum á einum jólatúri heim til Føroyar.

Vit hoyra hvussu hollan botn Simme hefur staðið á sum tónleikari, tá ið hann og Birni skrivaðu lög sum hesi. Vit kunnu fegnast og vera takksom um, at fleiri av okkara fyrstu sangum vóru bornir uppi av dygdargóðum lögum og ikki lættkeyptum stakkalastási. Tí liva hesir sangir framvegis í okkara hjørtum.

Simme hevur átt fjølbroyttan leiklut í útbreiðsluni av tónleiki í Føroyum. Simme Musikkhús var tann brunnur, sum fleiri ættarlið av tónleikarum leskaðu sær úr. Tiltikin lagaligur var hann, og tað munnu nógvir tónleikarar vera honum takksamir fyri, tí hjá ungfólki at ognar sær ljóðføri var ofta ein møtimikil íløg.

Men tað týðningarmesta eru sangirnir. Simme er slóðarin. Hann setti skorður undir tað, ið er vorðið føroyskur popp- og rokktónleikur. Og hann eigur sjálvur nakrar av fínastu perlunum í okkara nýggja sangskatti. Tillukku við virðislønini, Simme, og takk fyri allan tann deiliga musikkin!